

PREŠPORSKÝ podnikateľ

Mesačník Bratislavskej regionálnej komory SOPK

Číslo 6 / Ročník XIV. • Jún 2021

Vlani sa členovia zhromaždenia delegátov takto stretli tesne pred vypuknutím pandémie pri schvaľovaní rozhodujúcich materiálov našej komory. Vtedy sme ešte netušili, čo všetko nás čaká a že na dlhé obdobie obmedzíme kolektívne aj osobné stretnutia a schvaľovanie formou per rollam nahradilo zaužívané postupy. Bližšie informácie o schvaľovaných materiáloch nájdete na str. 2.

Biskupice chcú byť lepším miestom pre život

Mestská časť Podunajské Biskupice v tomto roku oslavuje 800. výročie prvej písomnej zmienky. Čo to priniesie pre jej obyvateľov, k tomu sa vyjadril **Zoltán Pék**, starosta Podunajských Biskupíc (na obr.)

Toto výnimočné okružle výročie nám ponúka príležitosť, aby sme sa mohli v rámci kultúrnych podujatí opäť stretnúť pri dodržaní platných protiepidemických opatrení. Budeme sa snažiť tejto príležitosti chopiť čo najlepšie, aby sme našich obyvateľov mohli obdarovať čo najrozsiahlšími vedomosťami o našej mestskej časti a vzbudili u nich pocit lokálpatriotizmu, súdržnosti a spolupatričnosti. Prvým podujatím, ktoré sa podarilo zorganizovať pre obyvateľov, bol Biskupický deň detí, ktorý sa konal v posledný májový víkend na Trojičnom námestí, a program pokračoval aj na sídlisku Medzijarkami so športovými súťažami pre deti.

? Na programe aprílového zastupiteľstva boli viaceré body, ktoré budú mať zásadný vplyv na život v mestskej časti.

Jedným z nich boli aj opatrenia v oblasti sociálnej inklúzie.

Otázka sociálnej inklúzie je veľkou výzvou a preto som veľmi rád, že na zasadnutí miestneho zastupiteľstva poslanci schválili Všeobecne záväzné nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu mestskej časti, o poskytovaní finančného príspevku rodinám so zdravotne znevýhodneným dieťaťom a mnohým rodinám na mimoškolské a voľnočasové aktivity a o bližších podmienkach poskytovania finančných prostriedkov na zabezpečenie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Chcem sa poďakovať nášmu Oddeleniu sociálnych vecí, zdravotníctva a bytovej politiky, že

pokračovanie na strane 3

Zdá sa, že pandémia je pomaly, ale iste na ústupe. Je to vidieť aj na zmene tém v celospoločenskej diskusii. Číslo o nových infikovaných, pacientov na COVID lôžkach, či pľúcnej ventilácii, vymenili iné politické a hospodárske témy. Úroveň politickej debaty zatiaľ, bohužiaľ, nejaví známky rekonvalescencie ako pandémie, ale pre nás je predsa len dôležitejšia tá hospodárska. Obrovské peniaze vo fonde obnovy, samozrejme, zaujímajú aj podnikateľský sektor, pretože je to šanca na biznis pre všetkých tých, ktorí sa na realizácii plánovaných aktivít budú môcť podieľať. Ako zástancovia férového podnikateľského prostredia a rovnakých šancí pre každého podnikateľa sa týmto témam budeme pravidelne venovať a sledovať vyhlasovanie verejných obstarávaní, ako aj ich vyhodnocovanie. Je prioritným záujmom nás všetkých, aby sa drvivá väčšina týchto prostriedkov otočila v domácej ekonomike a aby sa využili čo najefektívnejšie. Takáto injekcia musí byť využitá hlavne na inicializáciu ďalšieho udržateľného rastu aj po ukončení obdobia využívania týchto prostriedkov. Len tak budeme môcť konštatovať, že sme zdroje neprejedli, ale zmysluplne investovali..

www.basopk.sk

EDITORIÁL

Juraj Majtán

Riaditeľ Bratislavskej regionálnej komory SOPK

TÉMA ČÍSLA

**Cestovný ruch
a gastro**

OBSAH

2 Pandémia zmenila plány, nie aktivity

6 Číslo ubytovacích zariadení sú výrazne červené

8 Gastrosektor vidí riešenie v znížení DPH

10 Cestovanie s COVID pasom, ale opatrne

14 Podnikateľský servis

Pandémia zmenila plány, nie aktivity

Súčasná pandemická situácia zmenila aj spôsob, akým musíme komunikovať s členskou základňou. Preto, na základe rozhodnutia predsedu SOPK Petra Mihóka, sme usporiadali aj zhromaždenia delegátov tento rok úplne netradične. Všetky materiály k činnosti Bratislavskej regionálnej komory SOPK za rok 2020 a na rok 2021 sme predložili členom písomnou formou so žiadosťou o vyjadrenie sa k jednotlivým bodom.

Činnosť našej regionálnej komory bola výrazne ovplyvnená pandémiou. Aktivity prešli od marca minulého roku do virtuálneho priestoru s využitím bežných komunikačných prostriedkov a platforiem. Napriek tomu naša komora poskytla svojim členom široké spektrum vzdelávacích aktivít zameraných na aktuálne témy podľa požiadaviek podnikateľov. Venovali sme sa zmenám právnych noriem a nových trendov vo vzdelávaní. Na základe úzkej spolupráce s našimi ekonomickými diplomatmi v zahraničí, honorárnymi konzulmi, ako aj zahraničnými ambasádami pôsobiacimi na Slovensku sme pripravili on-line informačné podujatia s cieľom priblížiť našim podnikateľom podmienky a možnosti podnikania v zahraničí a so zahraničnými partnermi. Využili sme nové možnosti moderných on-line platforiem a vďaka tomu sa nám podarilo zorganizovať aj niekoľko zaujímavých medzinárodných podujatí - konferencií v spolupráci s našimi zahraničnými partnermi a ambasádami na Slovensku na rôzne aktuálne témy. Propagáciu týchto aktivít sme zabezpečili prostredníctvom webovej stránky, sociálnych sietí, časopisu OPH, mesačníka Prešporský podnikateľ a samozrejme direct mailingom, prednostne členom SOPK, ale i nečlenským firmám. Poradenské služby boli poskytnuté konkrétnym klientom na základe ich dopytov, pričom najfrekventovanejšími oblasťami boli: programy pomoci pre podnikateľov, pracovnoprávne poradenstvo, obchodnoprávne poradenstvo, daňové právo. Úspešne sme editovali už XIII. ročník regionálneho mesačníka Prešporský podnikateľ o dianie v BRK SOPK a udalostiach v podnikateľskom prostredí v Bratislavskom samosprávnom kraji a o pripravovaných a realizovaných akciách komory. Osobné návštevy našich členov sme nahradili desiatkami telefonických kontaktov s cieľom zistiť súčasnú situáciu v ich podnikateľských aktivitách a s ponukou na mieru šitých podporných aktivít.

Sekcia odpadového hospodárstva pri SOPK so sídlom v našej regionálnej komore napriek pandemickej situácii pracovala veľmi intenzívne a popri legislatívnych aktivitách a účasti na rozporových konaniach k legislatíve ponúkla členom odborné on-line podujatia a semináre, ktoré sa stretli s veľkým záujmom nielen členských subjektov. V letnom období sa nám dokonca podarilo zorganizovať aj zaujímavú exkurziu do firmy na spracovanie PET odpadu.

Slovenská
obchodná
a priemyselná
komora

Bratislavská regionálna komora

Nadalej sme poskytovali certifikačnú agendu bez zásadných obmedzení s dôrazom na prísne dodržiavanie protipandemických opatrení.

V závere roka sme pripravili video diskusiu na tému 170. výročia založenia Bratislavskej obchodnej a priemyselnej komory, ktorou sme nahradili plánované každoročné stretnutie členov BRK.

Plánovaný zisk sme dosiahli

Tak ako plnenie plánu činnosti, tak aj plnenie rozpočtu na rok 2020 bolo výrazne ovplyvnené celoročnou pandémiou. Z plánovaných aktivít smerom do zahraničia sa neuskutočnili žiadne, aj napriek tomu, že s partnermi boli obchodné misie dohodnuté a aj na plánované výstavy sme mali prihlásené konkrétne podnikateľské subjekty. Napriek tomu však z tohto titulu nedošlo k žiadnym výrazným stratám, nakoľko všetky zazmluvnené aktivity sa podarilo bez storno poplatkov zrušiť. Na jednej strane sa síce znížili náklady, na druhej strane však aj výnosov, čo malo za následok nedosiahnutie plánovaného zisku z týchto aktivít.

Čo sa týka vzdelávacích aktivít, poradenských služieb a informačných služieb, ktoré takmer všetky prešli do on-line sféry môžeme konštatovať, že sa podarilo realizovať väčšinu plánovaných aktivít s nižšími nákladmi, čo znamenalo, že sme dosiahli z tejto činnosti plánovaný zisk. Najväčší negatívny dopad pandémie sme zaznamenali v certifikačnej agende, najmä pri vystavovaní ATA karnetov a v členských príspevkoch, spôsobenému hlavne poklesom ich priemernej výšky.

Na úrovni našej regionálnej komory sme reagovali na situáciu okamžite už na jar vo všetkých oblastiach nákladov. Výsledkom bol kontrolovaný priebeh plnenia rozpočtu počas celého roku tak v oblasti nákladovej aj príjmovej. Vďaka tomu sme nakoniec dosiahli aj napriek hore uvedeným faktom celkový kladný hospodársky výsledok.

Plán 2021

Aj prípravu plánu činnosti na rok 2021 značne ovplyvnila pandemická situácia. Šírka ponúka-

ných aktivít sa však výrazne nemení. Určite aj v roku 2021 budeme v značnej miere využívať virtuálny priestor tak na realizáciu domácich, ako aj zahraničných aktivít.

Významnou činnosťou našej regionálnej komory bude podpora zahranično-obchodných aktivít s cieľom poskytnúť členom SOPK nové možnosti získania obchodných kontaktov a príležitostí. Preto sme pripravili možnosť nadviazania spolupráce s ďalšími zaujímavými teritóriami. Do ponuky sme zaradili tak teritória v rámci Európy ako aj vzdialenejšie teritória. Tieto aktivity budú dopĺňané obľúbenými podujatiami ako business breakfasty, konzultačné dni, okrúhle stoly, obchodno-investičné semináre a on-line priestor využijeme aj na realizáciu B2B stretnutí medzi našimi a zahraničnými podnikateľmi v zmysle spolupráce so zahraničnými partnermi.

V priebehu roka ponúkame pri príležitosti prijatia zahraničných obchodných misií v Bratislave organizovanie biznis fór spojených s B2B rokovaniaми.

Dôraz budeme klásť tiež na vzdelávaciu a seminárnu činnosť a predbežne máme pripravených 40 akcií, ktoré chceme našim členom ponúknuť. Tieto budú samozrejme dopĺňované podľa aktuálnej situácie a podľa potrieb a požiadaviek členov.

Významnou bude spolupráca so strednými odbornými školami v oblasti prípravy a vzdelávania odbornej pracovnej sily, nakoľko pandémia v roku 2020 výrazne narušila spoluprácu medzi školami a podnikateľmi v duálnom vzdelávaní. Prioritou naďalej ostáva pravidelná komunikácia s členmi, osobné návštevy, dotazníkový prieskum, sprostredkovanie nových kontaktov na viacerých networkingových aktivitách typu klubových stretnutí, exkurzií a určite by sme v tomto roku radi opäť zorganizovali už tradičné stretnutie podnikateľov, ktorého dlhoročnú tradíciu v minulom roku prerušila pandémia.

Na základe spolupráce s našimi partnermi v zahraničí sme pripravili a predložili aj ďalšie projekty zamerané na zlepšenie obchodnej spolupráce v našich regiónoch.

Pokračujeme vo vydávaní už 14. ročníka nášho časopisu Prešporský podnikateľ. Naším cieľom bude aj touto formou informovať členov a dianie predovšetkým v našej regionálnej komore, ale aj o hospodárskom živote v našom Bratislavskom regióne. V rámci časopisu ponúkame aj možnosť propagácie produktov a služieb členov komory.

pokračuje v sociálnej politike zdôrazňujúcej, že Podunajské Biskupice sú spravodlivé a solidárne, že na lepšom živote v našej mestskej časti nám záleží, že tieto kroky podporili a schválili aj náš ideový zámer zriadenia opatrovateľskej služby Mestskej časti Bratislava-Podunajské Biskupice.

? K lepšiemu životu, najmä v oblasti využívania voľného času, prispievajú aj ďalšie aktivity. Ktoré to konkrétne budú?

Poslanci po dlhšej diskusii, počas ktorej dostali priestor zástupcovia z radov občanov i investora, dali zelenú výstavbe projektu Bratislavskej športovej akadémie, ktorej bude predchádzať zmena Územného plánu zóny Centrum Podunajské Biskupice. Ďalšou výraznou zmenou prejde aj priestranstvo pri pošte na Uzbeckej ulici a toto miesto plánujeme vrátiť do kultúrno-spoločenského života v novej podobe a kvalite. V 2020 roku som podpísal zmluvu s Fakultou architektúry a dizajnu STU v Bratislave o vypracovaní variantného riešenia úpravy. Poslanci na tento projekt vyčlenili 150 000 eur a vybrali najviac vyhovujúci variant, ktorý bude projekčne dotiahnutý a celý projekt bude následne v etapách aj zrealizovaný.

? K riešeniu problémov mestskej časti prispieva systém komunikácie s občanmi, v rámci ktorého sa objavuje aj veľa podnetov na riešenie konkrétnych problémov. Čo najviac rezonovalo v ostatnom čase medzi nimi?

V poslednom období evidujeme zvýšené množstvo podnetov a sťažností na stav verejného osvetlenia v našej mestskej časti. Inicioval som pracovné stretnutie so zástupcami spoločnosti Siemens a výsledkom boli dohodnuté postupy, ktoré majú viesť k prioritnému riešeniu odstraňovania porúch a tým aj k spokojnosti obyvateľov mestskej časti. Ďalšie dôležité stretnutie som inicioval aj s Poľnohospodárskym družstvom Podunajské Biskupice ohľadne problému čiernej skládky na ich území v intraviláne našej mestskej časti. Jeho riešenia sa už dlhší čas

DNES PREDSTAVUJEME:

Maďarsko

Budapešť

Maďarsko je exportne orientované trhové hospodárstvo s veľkým dôrazom na zahraničný obchod. Krajina je tak 35. najväčším exportným hospodárstvom na svete. Zahraničný obchod Maďarska je teritoriálne orientovaný najmä na členské krajiny EÚ, kde v rámci colnej únie je zabezpečený voľný pohyb tovaru aj služieb. Hospodárstvo Maďarska je veľmi otvorené, pričom obchod predstavuje približne 172 % HDP (Zdroj: Svetová banka, 2018).

Celkový obrat ZO v roku 2019 predstavoval 213, mld. eur. Hodnota vývozu sa zvýšila na 108,9 mld. eur, zatiaľ čo dovoz dosiahol 104,07 mld. eur., čo viedlo k aktívnemu saldu zahraničného obchodu 4,8 mld. eur.

Dovoz sa v roku 2019 zvýšil takmer o 5,7 %, pričom vývoz vzrástol o 4,3 % a dosiahol ďalšiu rekordnú úroveň v histórii.

Maďarsko sa stáva strategickým hráčom v ekonomike strednej a východnej Európy. Záujem vlády je spraviť z Maďarska vďaka jeho priaznivému geografickému postaveniu potenciálne logistické a výrobné

centrum v Európe. Je dobre prepojené so západnou Európou, cez krajinu prechádzajú štyri hlavné európske dopravné koridory a má ľahký prístup aj k verejným službám. Jeho strategická pozícia navyše umožňuje krajine priamy prístup do celého regiónu rozvíjajúcich sa trhov východnej Európy, ako aj na Balkán. Maďarsko má záujem o vedúcu regionálnu pozíciu v logistike a distribúcii, najmä v strednej a východnej Európe. Je tu prítomných niekoľko významných globálnych poskytovateľov logistických služieb, ktorí ponúkajú integrované riešenia dodávateľského reťazca. Medzi kľúčové sektory maďarského priemyslu patria:

- automobilový priemysel,
- biotechnológie,
- informačné technológie,
- elektronika,
- priemysel obnoviteľných zdrojov.

Na slovenskom exporte mali rozhodujúci podiel (podľa HS2) v roku 2019 elektrotechnický, petrochemický, che-

pokračovanie na strane 13

PREŠPORSKÝ podnikateľ

Prešporský podnikateľ • Ročník XIV, číslo 6/2021

Registračné číslo: MK SR: EV 23/08

ISSN: 1337-8295 • © BRK SOPK 2008

Vydáva: Bratislavská regionálna komora SOPK

Adresa: Jašíkova 6, 826 73 Bratislava

IČO: 30 842 654

Tel.: 02 / 4829 1257

e-mail: mzervan@googlemail.com

Šéfredaktor: Miroslav Zervan • Tel.: 0905 436 937

Grafická úprava: IMPULS ART s.r.o.

Tlač a distribúcia: Tlačiareň Sineal, spol.s r.o.

dožadovali naši obyvatelia i magistrát a som rád prisľubu kompetentných, že priestor bude uvedený do náležitého stavu. Okrem spomínaných iniciatív pokračovali práce aj na oddychových oázach vo vnútroblokoch Medzi jarkami a riešili sa aj nedostatky na novovybudovaných detských ihriskách. Na ihrisku Baltská sa pod lanovkou doplnila dopadová plocha a na ihrisku Podzáhradná bolo opravené odtrhnuté lano na pyramíde. Doplnený bol aj priechod pre chodcov na križovatke Baltská/Komárovská.

? V minulosti mala mestská časť problémy s bezpečnosťou. Zmenilo sa niečo?

Bezpečnosť a pokojné spolunažívanie sa nám, žiaľ, s príchodom teplých dní začína

zhoršovať. Bratislavský magistrát predstavil balík opatrení na zlepšenie bezpečnosti pre našu mestskú časť a Vrakuňu, ktorej súčasťou je aj zriadenie pobočky mestskej polície a rozšírenie kamerového systému. V tomto smere som však trochu skeptický, čo sa časového horizontu realizácie týka. A preto sme sa rozhodli ďalej nečakať a využiť služby súkromnej bezpečnostnej firmy, ktorá bude spolupracovať so zložkami polície, úradom a najmä s občanmi. Naša pozornosť bude teda nasledujúce mesiace sústredená práve na vytvorenie a zachovanie čistého a bezpečného verejného priestoru pre všetkých slušných občanov, ktorí si chcú konečne v pokoji vychutnať voľnejšiu atmosféru aj v našej mestskej časti.

▣ Cyprus opäť naživo?

Na základe dlhobohjšej komunikácie s našimi partnermi z Cyperskej republiky, ako aj s našim veľvyslanectvom v Nikózii opatrne rozpracovávame možnosť organizovania prvej obchodnej misie po pandémie. Situácia vyzerá optimisticky, tak u nás, ako aj na Cypre a cesta s podnikateľmi do tejto krajiny vyzerá byť začiatkom októbra celkom reálna. Záujem z cyperskej strany je hlavne o oblasť životného prostredia, hospodárenia s odpadom a oblasť energetiky. S partnermi urobíme všetko pre to, aby sme sa aj v oblasti sprostredkovania obchodných kontaktov vrátili do starých kolají a opätovne umožnili podnikateľom z našich krajín stretnúť sa „face to face“. Bližšie informácie vám, samozrejme, poskytneme prostredníctvom elektronickej pošty ihneď, ako budú k dispozícii.

▣ Je každý manažér vhodný líder v kríze?

Každý človek má v sebe ukrytý potenciál, ktorý mu umožňuje dosahovať skvelé výsledky, úspech a kariéru. Každá firma chce mať výkonných a motivovaných zamestnancov. Väčšina ľudí však svoj potenciál nevyužíva. Prečo je to tak?

Na webinári „4 typy osobnosti a ich rola v období krízy“, ktorý sa konal 11. mája, sme sa dozvedeli o osobnostnej typológii človeka, typoch osobnosti, prečo je dôležitá a aké je najvhodnejšie uplatnenie ľudí z hľadiska typológie. *ik*

▣ Aktuálna legislatíva v odpadoch

Koncom mája sme v spolupráci so spoločnosťou NATUR-PACK, a.s. realizovali webinár na tému: Aktuálna legislatíva v odpadovom hospodárstve z pohľadu podnikateľov a aktuálne zmeny.

Webinár sa stretol s veľkým záujmom zo strany podnikateľov, ktorí sa oboznámili s problematikou rozšírenej zodpovednosti výrobcov obalov a neobalových výrobkov. Tiež sa zoznámili so základnými pojmami a povinnosťami, vzťahujúcimi sa na oblasť obalov a neobalových výrobkov, vrátane praktických príkladov.

Druhá časť webinára sa venovala aktuálnym a pripravovaným zmenám v Zákone o odpadoch platné od 1.1.2021. *ik*

▣ Doing Business in Austria

Doing Business in Austria bol interaktívny webinár organizovaný pod taktovkou Slovensko-rakúskej obchodnej komory v spolupráci s Trnavskou, Bratislavskou a Košickou regionálnou komorou SOPK. O webinár prejavilo záujem 57 slovenských firiem.

Rakúsko je vyspelá, exportne zameraná ekonomika. Rozhodujúci podiel v národnom hospodárstve predstavuje sektor služieb (62,5 %). Podiel výrobného sektora (25,7 %) je možné považovať za nadpriemerný. Produkty a služby „Made in Austria“ sú celosvetovo žiadané. Rakúsko je atraktívnym trhom so stabilnou politikou ako i vyspelou ekonomikou s priaznivým sociálnym prostredím, a preto je ideálnym cieľom pre podnikateľov a investorov.

Webinár, ktorý moderovala Mária Berithová, prezidentka Slovensko-rakúskej obchodnej komory, sa venoval možnostiam podnikania pre slovenské firmy, aktuálnemu prehľadu daní pri začiatku podnikania, formám podnikania a tiež rozdielnostiam a tomu, na čo si dať v podnikaní v Rakúsku pozor.

Partnermi podujatia, ktorí sa venovali daným témam a otázkam v diskusnom paneli, boli odborníci zo spoločností ABA – Invest in Austria, LeitnerLeitner Wien, Leitnerlaw Rechtsanwálte Wien a ekonomická diplomatka veľvyslanectva Slovenskej republiky v Rakúsku.

▣ Akadémia udržateľnosti

Koncom mája sme úspešne ukončili online kurz Akadémie udržateľnosti a účastníkom sme po obhajobe ich prác odovzdali certifikát „Šampión udržateľnosti“.

Firemná udržateľnosť predstavuje koncept, ktorý spája ekonomickú prosperitu,

zodpovedné zaobchádzanie s prírodnými zdrojmi, rešpektujúci prístup k ľuďom a spoločenskú zodpovednosť firiem. Pri správnom poňatí poskytuje viac než len nástroj pre komunikáciu, marketing či brand positioning.

Obchodné stratégie založené na udržateľnosti vytvárajú pre zúčastnené strany dlhodobé hodnoty v etických, sociálnych, environmentálnych a kultúrnych dimenziách podnikania. Firmy, ktoré udržateľnosť zahrnú do svojho obchodného modelu, sú firmami budúcnosti. V spolupráci s firmou denkstatt sme realizovali Akadémiu udržateľnosti formou online kurzu.

Na pravidelných stretnutiach, ktoré trvali od februára do konca mája, sme sa venovali aj témam konceptu, megatrendom a medzinárodným rámcom, trom pilierom firemnej udržateľnosti a reportingu udržateľnosti. Predstavili sme si aj najlepšie príklady z praxe.

Online kurz akadémie bol realizovaný interaktívnou formou. Počas jej celého trvania prebiehala úzka spolupráca a komunikácia s účastníkmi. Na základe priebežnej spätnej väzby sa obsahovo pripravilo 50 % modulov, čo účastníci veľmi ocenili. Účastníci si svedomito vypracovávali konkrétne zadania a prípadové štúdie, ktoré viedli nielen k pochopeniu podstaty udržateľnosti v ich firmách, ale aj k ich zlepšeniu a aplikácií know-how a nových hodnotných a cenných poznatkov, ktoré firmám pomôžu byť viac udržateľnejšie a tým aj konkurencieschopnejšie.

Na základe spätnej väzby a záujmu, kurz Akadémie udržateľnosti budeme opakovať aj v septembri. *IK*

Nový antimikrobiálny rekombinantný proteín s lytickými vlastnosťami voči patogénnym kmeňom *Streptococcus agalactiae*

Ilustračný obrázok; zdroj: Natália Feriančeková

Patogénne baktérie *Streptococcus agalactiae* skupiny B (GBS) vyvolávajú u ľudí závažné ochorenia, no predovšetkým sú známe ako pôvodcovia infekcií u tehotných žien a detí. Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie trpí kolonizáciou *Streptococcus agalactiae* GBS 15 – 45% tehotných žien, pričom mnohé z nich sú asymptomatické. GBS je hlavnou príčinou novorodeneckej morbidita a mortality. Pri infekcii detí GBS môže dôjsť k otrave krvi (septikémia), k zápalu alebo poškodeniu pľúc alebo tiež k novorodeneckej meningitíde a poškodeniu mozgu. U dospelých jedincov, najmä ktorí majú oslabený imunitný systém často v dôsledku ďalších ochorení, môže viesť infekcia spôsobená GBS k iným typom závažných ochorení, ako je napríklad streptokokový toxický šokový syndróm, septikémia, infekcie močových ciest, pneumónia, meningitída a endokarditída, a tiež nekrotizujúca fascitída.

Nevýhody súčasných riešení

Klasická liečba infekcií spôsobených baktériami *Streptococcus agalactiae* spočíva v podávaní antibiotík a liečba infekcií tehotných žien je založená na antibiotickej profylaxii. Komplikáciou pri klasickej liečbe je zvýšená rezistencia týchto patogénov voči podávaným antibiotikám, ako aj prípadná alergická reakcia matky a jej plodu na podávané liečivo. Navyše, podávanie antibiotík tehotným ženám môže byť spojené s negatívnymi účinkami na novorodenca. V dôsledku nevýhod liečby infekcií GBS antibiotikami a výskytu opakovaných infekcií sa v súčasnosti hľadajú nové možnosti terapie.

Vhodnou alternatívou sa javí fágová terapia, ktorá využíva bakteriofágy a ich produkty ako bioagenty pri liečbe infekčných ochorení spôsobených baktériami. Doteraz sa

podarilo identifikovať pre humánne kmene *Streptococcus agalactiae* GBS len temperované bakteriofágy, ktoré však nie sú vhodné na použitie vo fágovej terapii.

Nové riešenie zo SAV a UK

Jednou z možností liečby infekcií spôsobených *Streptococcus agalactiae* je využitie a aplikácia fágových endolyzínov. Endolyzíny sú enzýmy bakteriofágov, ktoré slúžia na degradáciu peptidoglykánu hostiteľských buniek na konci lytického cyklu bakteriofágov a následne dochádza k lýze bakteriálnych buniek a uvoľneniu fágových viriónov do prostredia.

Tímu pôvodcov z Ústavu molekulárnej biológie SAV (RNDr. Gabriela Bukovská, CSc., RNDr. Lucia Bocánová, PhD., RNDr. Nora Halgašová, PhD. a RNDr. Mária Kajsiková, PhD.) a Univerzity Komenského v Bratislave (doc. RNDr. Hana Drahovská, PhD.) sa podarilo vyššie uvedené nedostatky liečby do značnej miery odstrániť pomocou nového antimikrobiálneho proteínu EN534-C, ktorý sa cez väzbovú doménu špecificky viaže na ligand substrátu peptidoglykánu baktérií GBS a následne pôsobením enzýmovej aktivity lytických domén dochádza k štiepeniu chemickej väzby v peptidoglykáne bunkovej steny baktérií streptokokov.

Proteín EN534-C sa vyznačuje lytickými pôsobením voči širšiemu spektru Gram pozitívnych baktérií: *Streptococcus agalactiae* GBS, *Paenibacillus larvae*, *Bacillus subtilis*, *Enterococcus faecalis*, a Gram negatívnym baktériám *Pseudomonas aeruginosa* a *Escherichia coli*, pričom zároveň nepôsobí lyticko voči *Lactobacillus jensenii*.

Výhody nového riešenia

Predstavené inovatívne riešenie sa vyznačuje predovšetkým nasledujúcimi konkurenč-

nými výhodami:

- vysoká špecificita,
- vyhnutie sa negatívnym vedľajším účinkom spojených s podávaním antibiotík,
- nízka pravdepodobnosť bakteriálnej rezistencie,
- redukcia rizika vzniku rezistencie voči terapeutickým fágom,
- izolovaný proteín je tepelne stabilný v rozmedzí teplôt od 20 °C do 37 °C a možno ho izolovať pri laboratórnej teplote; tým sa zároveň znižuje energetická náročnosť izolácie proteínu pri priemyselnom využití.

Hľadá sa partner

Proteín EN534-C možno využiť hlavne na liečbu, prevenciu alebo diagnostiku ochorení spôsobených patogénnymi baktériami *Streptococcus agalactiae* (GBS). EN534-C možno aplikovať v prípade výskytu multirezistentných streptokokových infekcií, a to nielen u tehotných žien a novorodencov, ale aj u iných dospelých osôb. Preparát endolyzínu EN534-C má veľký potenciál aj v prípadoch vaginálnych bakterií, pri urogenitálnych infekciách, pri aplikáciách a liečbe nehojajúcich sa rán a žilových vredov infikovaných streptokokmi. EN534-C má tiež potenciál využitia vo veterinárnej oblasti, napr. na liečbu mastitíd alebo povrchových infekcií u zvierat. Izolovaný preparát endolyzínu možno použiť aj pri dekontaminácii povrchov v súvislosti s výskytom streptokokov a ako čistiaci prípravok na povrchy.

Predstavený antimikrobiálny rekombinantný proteín EN534-C, spôsob jeho prípravy a použitie sú predmetom národnej (SK) patentovej prihlášky PP 50075-2020.

Pôvodcovia hľadajú priemyselných partnerov pre licencovanie daného riešenia.

KTT SAV a tím pôvodcov
www.ktt.sav.sk

Číslo ubytovacích zariadení

Už takmer rok a pol trvá pandémia koronavírusu, ktorá zasiahla celý svet. Určite k jej šíreniu pribudol aj cestovný ruch, ktorý sa v ostatnom desaťročí rozrástol do obrovských rozmerov v mnohých krajinách sa stal jedným z najdôležitejších príjmov do štátneho rozpočtu. Nečudo preto, že jeho obmedzením trpia nielen jednotliví podnikatelia v tejto oblasti, ale aj celé krajiny.

Cestovný ruch za posledných 15 rokov nabral nevídané rozmery a nájst turisticky nedotknutú destináciu je už takmer nemožné. Globalizácia, technológie a v neposlednom rade aj lacné letenky prispeli k tomu, že turizmus ako odvetvie ekonomiky získalo vo viacerých krajinách významný, niekedy až kľúčový status. Tak ako vo väčšine iných prípadov, aj pri boome cestovania sa dá hovoriť o jeho prínosoch, ale aj negatívach. Dopady na životné prostredie sú pravdepodobne na prvom mieste negatívnych externalít tejto obľúbenej ľudskej činnosti. Na druhej strane turizmus prináša prácu a obživu aj do menej rozvinutých oblastí sveta.

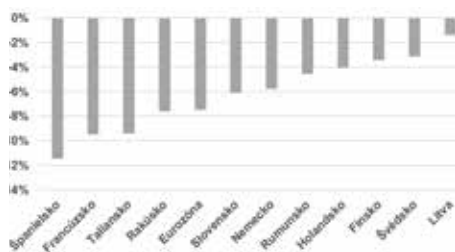
Prvá vlna a prepady tržieb 100 %

Obmedzenia, ktoré priniesol boj s COVID-19, zasiahli práve toto odvetvie najviac zo všetkých. Nosné služby pre cestovný ruch, ako sú ubytovanie a stravovanie, ale aj čiastočne naviazané služby spojené s dopravou, umením a zábavou sa prepadli v medziročnom porovnaní o desiatky percent.

V prvej vlne pandémie, ktorá postihla Európu vlni na jar sa v niektorých prípadoch dá hovoriť o 100 % prepade tržieb v celých odvetviach na niekoľko týždňov. Takýto vývoj sa citelne premietol aj do vývoja HDP v krajinách, kde je turizmus jedným z nosných odvetví ekonomiky. Z dostupných dát za prvé tri kvartály roka 2020 nájdeme na horných priečkach krajín EÚ s najväčším prepadom ekonomík všetky obľúbené turistické destinácie. Samozrejme vplyv na vývoj ekonomík mala aj miera zasiahnutia krajiny pandemiou a následné protopatrenia. Avšak turistický ruch je veľmi dôležitým prvkom celej mozaiky.

Graf: HDP v EÚ, 1. až 3. kvartál 2020, v %

zdroj: Eurostat

Veľkosť turistického ruchu v krajine sa dá veľmi dobre vyjadriť počtom strávených nocí v hoteloch a iných turistických ubytovaniach. V absolútnych počtoch strávených nocí sú na prvých miestach pochopiteľne veľké krajiny ako Taliansko, Francúzsko, Nemecko alebo Španielsko.

Rebríček vyzerá však úplne inak a lepšie nám poukáže na dôležitosť turizmu pre krajinu, keď sa na počet prenocovaní pozrieme cez počet obyvateľov v krajine. Razom sa do popredia dostáva obľúbená slovenská destinácia Chorvátsko alebo susedné Rakúsko. Malou náplastou pre tieto krajiny je, že prepád prenocovaní nedosiahol najhoršie možné hodnoty. Čierneho Petra si v tomto smere vytiahlo Grécko.

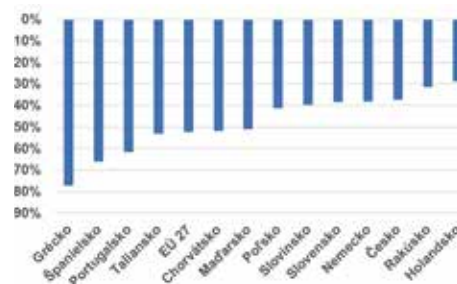
Medziročný prepád prenocovaní v Grécku sa za prvých 8 mesiacov 2020 blížil až k 80 %. Vysvetlením by v tomto prípade mohli byť: - vysoký podiel zahraničných turistov na prenocovaniach v hoteloch, - vzdialenosť Grécka od krajín, ktorých obyvatelia sú tradičnými hosťami tejto letnej dovolenkovej destinácie.

Za rok 2019 sa podiel zahraničných turistov na ich celkovom počte pohyboval v Grécku okolo 84 %. Sú krajiny, ktoré majú tento podiel aj nad 90 %. Okrem malých štátov ako Cyprus, Malta a Lichtenštajnsko sa tam radí aj Chorvátsko s 92 %.

Chorvátsko s očakávaním vyšších prepádov

Na rozdiel od Grécka však situácia s turizmom v tejto krajine nedopadla tak zle a prepád prenocovaní sa blížil „len“ k 50 % medziročne. Dokonca samotní chorvátski predstavitelia sa vyjadrovali, že očakávali horšie leto. Uvoľnený letný režim v kombinácii s dostupnosťou a cestnou infraštruktúrou im určite dopomohol k lepším číslam. Dá sa povedať, že z typicky letných destinácií dopadlo Chorvátsko spolu s Talianskom relatívne najlepšie.

Graf: Medziročný pokles prenocovaní, 1. až 8. mesiac 2020

zdroj: Eurostat

Slovensko v tomto ohľade dopadlo relatívne priaznivo, s poklesom „iba“ 37 % medziročne za prvých deväť mesiacov v roku. V našom prípade však platí, že kto veľa nemá – ani veľa nestratí. Zahraniční turisti tvoria v slovenských hoteloch a ubytovacích zariadeniach viac ako tretinu všetkých hostí. Vlni ich počet klesol o polovicu, kým počet prenocovaní slovenských turistov o 30 % v porovnaní s minulým rokom.

Cestovný ruch na Slovensku

V rámci slovenských regiónov bol v minulom roku najväčší dopyt po ubytovaní v Žilinskom kraji. Paradoxne však nedominoval v obľúbenosti domácich ani zahraničných

ení sú výrazne červené

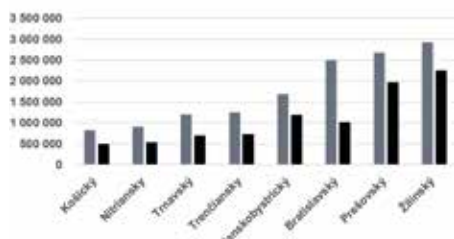
cestovateľov. Medzi domácimi bol najvyššie hľadávanejší Prešovský kraj s Tatrami a medzi zahraničnými bol najzaujímavejší zas Bratislavský s hlavným mestom. V celkovej návštevnosti (domáci + zahraniční) bol však bratislavský kraj na treťom mieste za druhým Prešovským krajom.

Obmedzenia v cestovaní však priniesli výrazné zmeny aj v návštevnosti slovenských regiónov. Najviac si to odniesli mestské destinácie, ktoré priťahujú mix typických cestovateľov-turistov, ale aj pracujúcich. Aj vďaka tomu sa Žilinský kraj vlni stal najnavštevovanejším tak domácimi ako aj zahraničnými cestovateľmi.

Bratislava stratila za prvých 9 mesiacov rekordných 60 % prenocovaní, čo ju v oblúbenosti zahraničných cestovateľov posunulo na druhé miesto za Žilinský kraj.

Žilinský kraj spolu s Prešovským stratili len zhruba štvrtinu minuloročného počtu prenocovaní.

Graf: Počet prenocovaní v samosprávnych krajoch, 1. až 3. kvartál 2020

zdroj: ŠÚ SR

Pokles, aký si nikto nepamätá

Za celý kalendárny rok 2020 sa v zariadeniach CR na Slovensku ubytovalo 3,2 milióna návštevníkov, čo bol najhorší výsledok od roku 2001. Rozsiahle obmedzenia cestovania kvôli Covid-19 tak viedli počas roka k rekordnému poklesu celoročnej návštevnosti o 50,1 %. K vysokej miere poklesu prispela aj skutočnosť, že predošlý rok 2019 bol rokom rekordných rastov návštevnosti vo všetkých regiónoch Slovenska.

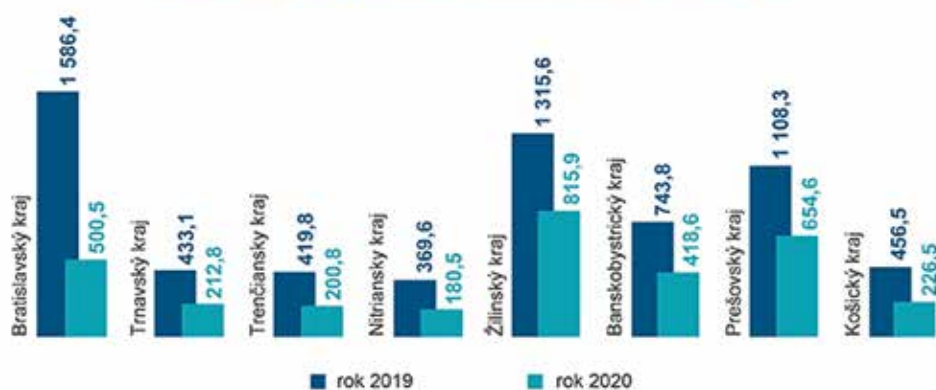
Počet zahraničných návštevníkov klesol medziročne o dve tretiny, na 854-tisíc, čo bol najnižší počet cudzincov ubytovaných v SR od roku 1998. Počet domácich návštevníkov vďaka obmedzeniam cestovania do zahraničia a posilneniu domáceho cestovného ruchu v letných mesiacoch poklesol miernejšie, a to o 40,5 %. Ubytovatelia zaregistrovali 2,4 milióna domácich hostí.

Celkovo strávili hostia v ubytovacích zariadeniach SR 9,8 milióna nocí, čo predstavovalo medziročný pokles o 44,7 %. Jediný ukazovateľ, ktorý zaznamenal nárast v roku 2020, tak

bolo zvýšenie priemerného počtu prenocovaní z 2,8 na 3,1 noci.

Najvyšší pokles návštevnosti v roku 2020 zaznamenal Bratislavský kraj, a to o 68,5 %, zostal však tretím najnavštevovanejším regiónom SR. V porovnaní s predchádzajúcim rokom ho navštívila iba necelá štvrtina zahraničných návštevníkov (pokles o 75,9 %) a menej ako polovica domácich návštevníkov (medziročný pokles o 54,5 %). Nasledoval Trenčiansky kraj a Nitriansky kraj s medziročným poklesom návštevníkov vyšším ako 50 %. Najnižší celoročný pokles hostí zaznamenali turisticky najvýznamnejšie kraje Žilinský o 38 % a Prešovský kraj o 40,9 %.

Návštevníci v ubytovacích zariadeniach SR (v tis. osôb)

V štruktúre zahraničných návštevníkov prevládali hostia z okolitých krajín. Najviac zahraničných návštevníkov pricestovalo z Českej republiky (378-tisíc) a Poľska (116-tisíc), ich počet bol však takmer o polovicu nižší ako v roku 2019. Nasledovali zahraniční návštevníci z Nemecka (63-tisíc), Maďarska (43-tisíc), Ukrajiny (33-tisíc) a Rakúska (31-tisíc), ich návštevnosť Slovenska však poklesla v porovnaní s rokom 2019 až o dve tretiny. Najvýraznejší prepád, o viac ako 80 %, zaznamenala návštevnosť zo zaoceánskych destinácií, z USA a krajín Ázie.

Ubytovacie zariadenia dosiahli v roku 2020 tržby v hodnote takmer 277 mil. eur, v porovnaní s predchádzajúcim rokom poklesli takmer o polovicu (o 46,4 %). Celkový výsledok zlepšili silné tržby v prvých mesiacoch roka, kedy pretrvával priaznivý vývoj podporovaný zimnou sezónou a jarnými prázdninami, ako aj oživenie počas letných mesiacov po dočasnom uvoľnení protipandemických opatrení. Na jeseň sa situácia zhoršila a v poslednom štvrtroku 2020 tržby poskytovateľov ubytovania klesli medziročne až o 78,5 %. Spomedzi krajov dosiahli najvyššie tržby ubytovacie zariadenia v turisticky najvýznamnejších krajoch, v Žilinskom (74 mil. eur) a Prešovskom kraji (63 mil. eur). Najnižšie

tržby mali ubytovacie zariadenia v Nitrianskom kraji (14 mil. eur) a Košickom kraji (15 mil. eur). Kým ubytovacie zariadenia v Bratislavskom kraji dosiahli len štvrtinovú výšku tržieb z predchádzajúceho roka, v Žilinskom kraji to bolo naopak. Do úrovne rekordného roku 2019 im chýbala štvrtina tržieb. V Bratislavskom kraji z hodnoty tržieb na úrovni 35,7 mil. eur bola viac ako polovica od cudzincov.

Tržby od zahraničných návštevníkov tvorili v SR v roku 2020 len 29,3 % podiel na celkových tržbách ubytovateľov. V súhrne cudzinci priniesli tržby v objeme 81,1 mil. eur, oproti minulému roku klesli o 64,5 %.

Gastrosektor vidí rie

Situácia v sektore gastro služieb je naozaj kritická. Platforma #StáleMámeChuť združujúca 14 organizácií a iniciatív spojených pre záchranu gastro sektora na Slovensku ešte vo februári zrealizovala medzi gastro prevádzkovateľmi rýchly 7-dňový prieskum využívania pomoci z jednotlivých ministerstiev. Prieskum ukázal, že meškajú najmä prostriedky zo schémy pomoci pre cestovný ruch.

Dotácia zo schémy pomoci v cestovnom ruchu z dielne Ministerstva dopravy

O pomoc zo schémy pre cestovný ruch v gescii Ministerstva dopravy a výstavby SR za obdobie apríl – október 2020 požiadalo viac ako 80 % dopytovaných gastro prevádzkovateľov. Takmer dve tretiny z nich však k 12.2. – 18.2. stále nemalo odpoveď o schválení pomoci (58 %). Až 78 % žiadateľov spomedzi účastníkov prieskumu stále k danému obdobiu nedostalo financie vyplatené.

Spoločnosti s viacerými prevádzkami zároveň poukázali na meškanie tzv. veľkej výzvy, ktorá umožňuje čerpať štátnu pomoc vo výške viac ako stanovený maximálny limit.

Prvá pomoc PLUS z dielne Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny

Najväčší záujem prejavili gastro prevádzky o „Prvú pomoc+“ na podporu zamestnanosti z dielne Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Požiadalo o ňu 87 % prevádzok zúčastnených na prieskume. Vyplatená za obdobie od októbra pritom bola už viac ako štyrom pätinám z nich (83 %).

Preplatenie časti nájmu formou dotácie z dielne Ministerstva hospodárstva

Pomoc z Ministerstva hospodárstva SR na preplatenie časti nájmu formou dotácie žiadalo len niečo viac ako dve pätiny opýtaných (43,7 %). Až 20 % prevádzok podniká vo vlastných priestoroch, za ktoré musí stále hradiť náklady a nemá možnosť túto pomoc využiť. U približne 15 % prevádzok nedošlo k dohode s prenajímateľom.

Reštauráciám by viac ako komplikované dohadovanie sa s prenajímateľom pomohla priama pomoc s preukázateľnými fixným nákladmi vyplácanými na účet postihnutých podnikateľov.

Uzavretie prevádzok, zákaz vonkajších terás a v podstate nemožnosť fungovania pre zákaz vychádzania inak ako cez donášku, urobilo z gastro sektora najpostihnutejšiu oblasť slovenskej ekonomiky. Podľa viacerých prieskumov partnerov platformy môžu prísť v sektore stravovacích služieb, spoločne s ubytovacími službami počas pandémie o prácu desiatky tisíc ľudí.

Už na jeseň až takmer dve tretiny prevádzok (60 %) oznámilo, že budú musieť ukončiť svoju činnosť, ak nedostanú pomoc vo forme úverov alebo štátnej pomoci. Vo viac ako dvoch tretinách z nich (68,2 %) klesla nádejnosť na štvrtinu bežného stavu.

„Cieľom platformy #StáleMámeChuť je zachrániť slovenské gastro. Vitáme preto, ak sa na nás štátne a samosprávne orgány obracajú pre informácie, či so žiadosťami o spoluprácu. Členovia našej platformy disponujú množstvom údajov aj o tom, ako pomoc realizovali iné krajiny a aké schémy gastro sektoru pomohli najviac. Radi s nimi pomôžeme

naším úradom,“ uviedol Vladimír Machalík z iniciatívy #StáleMámeChuť.

(Rýchleho dotazníkového online prieskumu platformy #StáleMámeChuť k využívaniu štátnych schém aj pre gastro sektor sa zúčastnilo v dňoch 12. – 18. februára 2021 viac ako 200 gastro prevádzok z územia celého Slovenska.)

Veľká pomoc prichádza

Po dlhom čakaní sa napokon veľkej pomoci sektor služieb dočkal.

Na veľkú schému pomoci pre cestovný ruch v súvislosti so zmierňovaním dosahov pandémie nového koronavírusu bude vyčlenených 37,25 milióna eur. Návrh na zabezpečenie finančných prostriedkov, ktorý predložil minister dopravy Andrej Doležal, schválila vláda.

Na pomoc podnikov v odvetví cestovného ruchu už funguje schéma minimálnej pomoci, na jej financovanie sú určené prostriedky vo výške takmer 222 miliónov eur. Okrem schémy minimálnej pomoci pripravilo Ministerstvo dopravy a výstavby SR v spolupráci s Protimonopolným úradom SR aj schému štátnej pomoci, ktorá umožní podnikom v odvetví cestovného ruchu, ktoré presiahli hranicu 200 000 eur, čerpať finančný príspevok na pokrytie nekrytých fixných nákladov. Rezort dopravy vypracoval prepočet výšky finančných prostriedkov, ktoré sú potrebné na pokrytie nárokov podnikov v odvetví cestovného ruchu v zmysle podmienok stanovených v schéme štátnej pomoci. „Vychádzajúc z aktuálne dostupných údajov o

šenie v znížení DPH

tržbách podnikov v odvetvi a o počte subjektov, ktoré prekročili limit 200 000 eur, MDV SR predpokladá, že na financovanie oprávnených žiadostí, predložených v rámci schémy štátnej pomoci, bude potrebná suma 37 250 000 eur," konštatuje sa v materiáli s tým, že je preto nevyhnutné navýšiť limit výdavkov MDV v tomto roku o 37,25 milióna eur.

„Zpracovali sme rôzne podnety a pripomienky zo strany zástupcov sektora, ktoré všetky sú pre žiadateľov pozitívne. Zmenou oproti prvej etape je, že o príspevok môžu žiadať aj podniky, ktoré vznikli od 1. apríla do 31. augusta 2020. Pokles tržieb budú porovnávať s mesiacom september 2020. V novej výzve vypadáva povinnosť mať vyplatené pohľadávky voči sociálnej a zdravotnej poisťovni, respektíve daňovému úradu," spresnila štátna tajomníčka rezortu dopravy Katarína Bruncková.

Oprávnení prijímatelia

Cieľom schémy štátnej pomoci, ktorú už schválila aj Európska komisia, je poskytnutie finančného príspevku pre pokrytie časti nekrytých fixných nákladov v súvislosti s pandemiou nového koronavírusu. Schéma štátnej pomoci vytvára rámec pre poskytnutie finančného príspevku pre podniky v odvetví cestovného ruchu, ktoré vykázali v období od 1. apríla 2020 do 31. decembra 2021 pokles čistého obratu o viac ako 40 % v porovnaní s referenčným obdobím. Výška finančného príspevku je 10 % z vykázaného poklesu, ohraničená výškou 90 % nekrytých fixných nákladov u malých a stredných pod-

nikov a výškou 70 % nekrytých fixných nákladov u veľkých podnikov.

Aj v tejto schéme budú oprávnenými prijímateľmi prevádzky stravovacích a ubytovacích zariadení, cestovných kancelárií a agentúr, akvaparkov, kúpalísk, sprievodcovia v cestovnom ruchu, organizácie kongresov a podnikových výstav, botanické a zoologické záhrady a prírodné rezervácie, zábavné parky a lunaparky, prevádzka lanoviek a lyžiarskych vlekov, múzea s prehliadkami pre verejnosť, historické pamiatky a turistické zaujímavosti.

Na stole je nižšia DPH

V niektorých schémach pomoci očakávala Asociácia hotelov a reštaurácií Slovenska výrazne vyššiu pomoc už s prichádzajúcou druhou vlnou pandémie. Konkrétne pri pomoci na udržanie zamestnanosti. Ak štát úplne zatvorí, alebo výrazne obmedzí niektoré sektory, nemôže podľa generálneho manažéra AHRS Mareka Harbuláka očakávať, že po viac ako 6 mesiacoch s poklesom tržieb, je v silách podnikateľov a zamestnávateľov platiť 20 percent ceny práce. Už spomínaná pomoc pre cestovný ruch mala prísť podľa neho skôr, ideálne so znovuzatvorením služieb cestovného ruchu. „Je však potrebné povedať, že pravidlá pre štátnu pomoc sú nastavené tak, že žiaden podnikateľ nemôže očakávať, že štát mu preplatí všetky tržby či zisk," dodal šéf AHRS s tým, že cestovný ruch čaká ešte niekoľko týždňov, možno aj mesiacov, kým sa situácia zlepši.

Zníženie dane z pridanej hodnoty je kľúčovým nástrojom na pomoc gastrosektoru.

Vyhlásili to na brífingu zástupcovia tohto odvetvia. Poukázali na to, že v okolitých krajinách je sadzba DPH omnoho nižšia.

Predstavitelia tohto sektora skonštatovali, že pozitívne vnímajú dofinancovanie schémy pomoci pre cestovný ruch, ale aj iné schémy, ktoré boli schválené v boji proti pandémie. Generálny manažér AHRS však podotkol, že táto pomoc je len čiastočná a platí spätne za obdobie, keď boli prevádzky zatvorené.

Nedokáže tak podľa neho vykryť všetky náklady, ktoré zostanú na pleciach podnikateľov. „Tieto dlžoby budú raz musieť splatiť a predpokladáme, že sa tak bude musieť stať v nasledujúcich týždňoch až mesiacoch, keď dôjde k uvoľňovaniu opatrení, k postupnému ukončovaniu podporných schém alebo napríklad aj k ukončeniu odložených platieb," skonštatoval.

Považuje preto za kľúčové, aby vláda aj v nasledujúcich týždňoch a mesiacoch prišla s ďalšími nástrojmi na pomoc tomuto sektoru.

„A podľa nášho názoru tým kľúčovým nástrojom na pomoc pre gastrosektor je zníženie sadzby DPH," zdôraznil Harbulák.

Predstavitelia gastru zároveň poznamenali, že Slovensko je jedna z krajín, ktorá má najvyššiu sadzbu DPH, a preto jediné riešenie vidia v jej znížení. „Daň z pridanej hodnoty na gastroslužby alebo stravovacie služby je na Slovensku 20 %. Je to dvojnásobok toho, čo je v okolitých krajinách," dodal Vladimír Machalík zo Slovenského združenia výrobcov piva a sladu (SZVPS).

Spracované (mz) ●

Cestovanie s COVID

Situácia s pandemiou sa v mnohých krajinách postupne zlepšuje a mnohí premýšľajú nad možnosťou stráviť tohtoročnú dovolenku v zahraničí. Zatiaľ však stále vládne neistota, ako budú nastavené podmienky, či bude univerzálny preukaz, ktorým sa pri vstupe do krajiny budeme môcť preukázať, teda či bude k dispozícii doklad, ktorému sme dali neoficiálne meno COVID-pas.

Európsky parlament a Rada EÚ sa posledné týždne snažili nájsť zhodu na certifikátoch, ktoré majú uľahčiť cestovanie po Európe. Vo štvrtok 20. mája sa im podarilo dosiahnuť predbežnú dohodu.

Ide o jednotný únijský doklad, vďaka ktorému budú môcť občania svoj epidemický status preukázať vo všetkých krajinách Únie. Obsahovať môže niekoľko potvrdení v podobe QR kódu, nielen o očkovaní, ale aj o negatívnom teste alebo prekonaní choroby. Dostupný má byť v elektronickej aj papierovej podobe a má začať fungovať 1. júla.

Platiť bude v rámci neho aj antigénový test nie starší ako 24 hodín, PCR testy nemajú byť staršie ako 72 hodín. Prekonanie choroby treba dokázať testom pre špecifické protilátky za posledného polroka.

V rámci dohody pristali členské štáty na viaceré podmienky Parlamentu. Osvedčenie prešlo zmenou v názve, zo zeleného digitálneho certifikátu sa stalo digitálne osvedčenie EÚ pre COVID.

Testovanie má byť dostupné

Najväčším ústupkom členských štátov je ale uvoľnenie sto miliónov eur na nákup testov z nástroja núdzovej podpory. Europoslanci totiž požadovali, aby bolo testovanie čo najdostupnejšie. Prioritne majú ísť pendlerom, ktorí prekračujú hranice kvôli práci alebo škole, ale aj pre kritický personál.

„Táto dohoda je prvým krokom k návratu schengenského priestoru do normálu,“ povedal španielsky europoslanec Juan Fernando López Aguilar (S&D), ktorý je spravodajcom legislatívy.

Karantény by nemali zavádzať

Europoslanci upozorňovali, že reálne hrozil scenár, že sa inštitúcie nedohodnú a členské štáty schvália režim iba ako odporúčanie, nie záväznú smernicu.

„Deje sa to od začiatku pandémie, že každý je za seba. Skončí to ako výhovorka, že Brusel nerozhodol, ale bude to maslo na hlave členských štátov,“ hovoril europoslanec Martin Hojsík (PS, RE).

Dohoda sa však nakoniec podarila. Europoslanci pôvodne požadovali zadarmo testy pre všetkých, z požiadavky ale zľavili a pristúpili na spoločný nákup testov. Z nástroja núdzovej podpory môže ísť na testy aj ďalších sto miliónov eur, to však budú musieť v prípade potreby schváliť rozpočtové orgány Únie.

Certifikát však negarantuje vstup do krajiny bez obmedzení. Vo vyjednannej dohode je napísané, že krajiny by pre držiteľov osvedčenia nemali zavádzať karantény, stále im však zostáva právo urobiť tak, pokiaľ sú „primerané a nevyhnutné na zabezpečenie ochrany verejného zdravia“.

Komisiu a členské štáty o zavádzaní takýchto obmedzení musia informovať aspoň 48 hodín vopred a mali by sa riadiť údajmi zverejňovanými Európskym centrom pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC).

Iba schválené vakcíny

V rámci osvedčenia budú platiť iba vakcíny, ktoré schválila Európska agentúra pre lieky (EMA). Ide teda o očkovania Pfizer-BioNTech, Moderna, AstraZeneca a Janssen. Do tohto zoznamu nepatrí vakcína Sputnik V.

„Loptička je na strane výrobcov vakcín, aby sa na tieto zoznamy dostali,“ myslí si slovenský europoslanec Vladimír Bilčík (SPOLU, EPP).

Ak ale chce krajina jednostranne uznávať osvedčenia aj o nechválených vakcínach, prípadne schválených na núdzové použitie Svetovou zdravotníckou organizáciou, môže tak urobiť. Ľudia zaočkovaní neschválenou vakcínou tiež môžu získať platné osvedčenie vďaka testu.

Členské štáty v rámci Rady EÚ si stáli za šesťtýždňovým prechodným obdobím, ktoré by začalo plynúť od spustenia certifikátov, počas ktorého by pravidlá režimu ešte nemuseli naplňať. Europarlamentu sa tento bod nepozdával, pretože chceli, aby osvedčenia platili čo najskôr. Nakoniec má smernica platiť od 1. júla a šesťtýždňové prechodné obdobie v dohode zostalo.

„Systém bude na únijskej úrovni hotový o pár dní. Je kľúčové, aby členské štáty pokračovali v zavádzaní vnútroštátnych systémov, aby zabezpečili, že systém bude čo najskôr funkčný. To občania EÚ oprávnene očakávajú,“ povedala predsedníčka Komisie Ursula von der Leyen.

Do testovania sme sa zapojili

Slovensko predstavilo jednotné potvrdenie o očkovaní, ktoré má byť platné na celom území. Keďže od prvého júla začne platiť celo európska platforma, bude nahradené digitálnym osvedčením EÚ pre COVID.

„Každá krajina bude mať svoje aplikácie, ktoré budú vytvorené na základe jednotného štandardu,“ približuje pre EURACTIV Sloven-

sko tlačové oddelenie ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (MIRRI).

Ministerstvo už prototyp aplikácie má, vytváranie QR kódov však teraz musí zabezpečiť Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI), ktoré má podľa tlačového oddelenia „jedinú kompetenciu spracovávať informácie o zdravotnom stave občanov.“ Podľa ministra zdravotníctva Vladimíra Lengvarkého by osvedčenia mali byť pripravené do 26. júna. Europoslanec Bilčík zverejnil informáciu, že Slovensko sa ako jedna z dvoch krajín nezapojilo do testovania takýchto aplikácií. To však MIRRI odmieta. „Táto informácia nie je pravdivá. Slovensko sa prostredníctvom NCZI zapojilo do medzinárodného testovania vzájomného uznávania certifikátov,“ odkazuje tlačové oddelenie s tým, že certifikát je „naša spoločná priorita“.

Cestovanie bude riadiť semafor

Vláda schválila aj cestovný semafor. Krajiny sú v ňom rozdelené z hľadiska rizikovosti na zelené, medzi ktoré patria krajiny Európskej únie a štáty s priaznivou epidemiologickou situáciou, červené, teda krajiny s nepriaznivou epidemiologickou situáciou, a čierne, do ktorých sa neodporúča cestovať. Semafor sa má aktualizovať raz za dva týždne, v individuálnych prípadoch aj skôr. Účinný je od pondelka 31. mája.

„Cieľom cestovného semafora je umožniť osobám relatívne bezpečné cestovanie do zahraničia a súčasne minimalizovať import nových infekcií, prípadne nových mutácií SARS-CoV-2,“ uviedlo v materiáli Ministerstvo zdravotníctva SR.

Ako priblížil rezort, hlavnou myšlienkou pri vytváraní cestovného semafora bolo, aby členské krajiny Európskej únie boli považované za ucelenú a nedeliteľnú epidemiologickú jednotku. Tvorcovia semafora akceptovali aj väčšie riziko, ktoré z tohto vyplýva. Kompenzovali ho tak, že sprísnil režim pre ostatné krajiny, a preto neexistuje oranžový rizikový stupeň.

Po návrate zo zelenej krajiny platí 14-dňová domáca karanténa, ktorá môže byť ukončená negatívnym RT-PCR testom po príchode. Výnimku z povinnej izolácie majú zaočkovaní proti ochoreniu COVID-19, osoby, ktoré ochorenie prekonali za posledných 180 dní, a deti do 18 rokov.

Po návšteve z červenej krajiny musí absolvo-

pasom, ale opatrne

vať cestujúci 14-dňovú domácu karanténu, ktorá môže byť ukončená negatívnym RT-PCR testom najskôr na ôsmy deň.

Pri návrate z čiernej krajiny 14-dňová karanténa pokračuje bez ohľadu na výsledok testu. Úrad verejného zdravotníctva SR bude vo vyhláškach precizovať výnimky pre červené a čierne krajiny, najmä pre pendlerov.

Medzi zelené krajiny patria aktuálne členské štáty Európskej únie, Austrália, Čína ľudová republika, Čína republika (Taiwan), Grónsko, Island, Izrael, Južná Kórea, Macao, Nórsko, Nový Zéland, Singapur.

Červenými krajinami sú Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Čierna hora, Egypt, Gruzínsko, Jordánsko, Kanada, Kazachstan, Kuba, Kuvajt, Malajzia, Mongolsko, Ruská federácia, Severné Macedónsko, Srbsko, Spojené štáty americké, Tadžikistan, Thajsko, Tunisko, Turecko, Turkménsko, Ukrajina, Uzbekistan.

Všetky ostatné krajiny, ktoré nie sú na zelenom a červenom zozname, sú definované ako čierne.

Farbu krajín stanovuje Úrad verejného zdravotníctva SR v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstvom vnútra SR na základe podkladov od Inštitútu zdravotných analýz pri MZ SR.

Spolupráca V4

Krajiny V4 sa dohodli na spoločnej podpore cestovného ruchu. Štáty budú cestovný ruch v zahraničí spoločne propagovať pod značkou „Discover Central Europe“. Informoval o tom hovorca Ministerstva dopravy a výstavby SR Ivan Rudolf.

„Dohoda o spoločnom postupe V4 je skvelým signálom pre celý náš región, ktorý má v oblasti rozvoja cestovného ruchu obrovský potenciál,“ podotkla štátna tajomníčka rezortu dopravy Katarína Bruncková. Krajiny zospenia chcú propagovať región tento rok na trhoch krajín, ako sú USA, Kanada, Rakúsko, Nemecko, Holandsko, Nórsko, Švédsko, Dánsko, Ruská federácia, Gruzínsko, Azerbajdžan či Izrael.

Na dohode štátnych tajomníkov krajín V4 sa podieľal aj generálny riaditeľ agentúry Slovakia Travel Václav Mika. Ten doplnil, že členské štáty budú región propagovať pod značkou „Discover Central Europe“. „Produktovo bude orientovaná na tradičné témy - stredo-európske mestá, kultúru a históriu, pamiatky UNESCO, kúpele, zdravotný cestovný ruch, gastronómiu či zážitkovú dovolenku,“ vymenoval rezort s tým, že súčasťou prijatého protokolu o spolupráci je aj marketingový plán aktivít na rok 2021.

V rámci rokovania štátni tajomníci ministerstiev zodpovedných za cestovný ruch krajín V4 diskutovali o aktuálnom vývoji v cestovnom ruchu vrátane štatistických ukazovateľov o opatreniach prijatých členskými krajinami V4 v oblasti cestovného ruchu v rámci boja s pandemiou nového koronavírusu a o plánovaných aktivitách na obnovu cestovného ruchu po odznení pandémie vrátane zdrojov financovania oživenia cestovného ruchu.

Spracované (mz) ●

Pribúdajú prihlášky ochranných známok

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre ochranu vynálezov a priemyselných práv bude podávať verejnosti pravidelne kvartálne základné informácie o aktivitách v prostredí vynálezcovskej činnosti, o trendoch v registrácii ochranných známok a ďalších predmetoch priemyselno-právnej ochrany.

OCHRANNÉ ZNÁMKY

V I. kvartáli 2021 zaznamenal ÚPV SR nárast počtu prihlášok ochranných známok až o 23 % oproti rovnakému obdobiu minulého roka. Pozitívny trend v zvýšení počtu prihlášok ochranných známok je v období pandemických opatrení, čo pravdepodobne znamená, že sa na uvedenie na trh pripravujú nové marketingové stratégie a nové produkty. Za významné pre prihlasovateľov považuje úrad uvedenie novej služby - Fast Track pre ochranné známky, ktorú začali realizovať od tretieho štvrtroka 2020, a ktorá výrazne zrýchľuje proces registrácie ochranných známok.

Patentové prihlášky

V prvom kvartáli 2021, rovnako ako v prvom kvartáli predchádzajúceho roka, bolo najviac

podaných patentových prihlášok z oblasti priemyselných techník a dopravy. Ďalšiu početnosťou významnú skupinu podaných patentových prihlášok v prvom kvartáli 2020 tvorili prihlášky týkajúce sa napríklad poľnohospodárstva, potravín, osobných alebo domácych predmetov, zdravia, záchrany života alebo zábavy – tzv. oblasť ľudských potrieb a také, ktoré boli aj reakciou na riešenia súvisiace s ochorením COVID-19. V prvom kvartáli tohto roka to boli prihlášky z oblasti fyziky. Od 1. marca 2021 môžu prihlasovatelia na základe splnenia stanovených podmienok získať patent na vynález aj v rámci Fast Track konania do 24 mesiacov od podania prihlášky.

Úžitkové vzory

Najviac prihlášok úžitkových vzorov podaných v prvom kvartáli roku 2021 (až 27 %) bolo z oblasti priemyselných techník a dopravy. V prvom kvartáli predchádzajúceho roka tvorili najpočetnejšiu skupinu podaných prihlášok úžitkových vzorov (26 %) prihlášky, z ktorých značná časť súvisela s liečením, prevenciou a ochranou pred ochorením Covid-19.

V oblasti dizajnu patrilo v tomto období prvenstvo nábytku. Zo všetkých podaných prihlášok dizajnov v I. kvartáli 2021 bola až jedna tretina podaná pre dizajn výrobkov z oblasti nábytku s novými vzormi. *upv sr* ●

Prediagnostika priemyselných práv

Vyrábate úspešný produkt už niekoľko rokov a zrazu si všimnete, že tržby klesajú. Začnete pátrať a zistíte, že si váš bývalý zamestnanec otvoril firmu a ponúka tovar/službu s veľmi podobnou značkou tej vašej...

Práve ochrana produktov/služieb ochrannou známkou vás proti takýmto praktikám zásadne ochráni. Vašu značku si viete jednoducho a efektívne chrániť. Navyše je dokázané, že firmy s ochrannou známkou majú vyššiu hodnotu, rýchlejšiu rast a zákazníci sú ochotní kupovať ich tovar, aj keď je o 12 % drahší oproti konkurencii.

Úrad priemyselného vlastníctva SR aj v tomto kontexte ponúka úplne bez úhrady výkon auditu alebo prediagnostiky priemyselných práv. Prediagnostika vám pomôže

zanalýzovať situáciu vo firme, oboznámi vás s možnosťami priemyselno-právnej ochrany, upozorní na možné dopady nekalosúťažného konania, poskytne vám objektívne odporúčania a oboznámi vás aj s inými stratégiami (defenzívne zverejnenie, utajenie a pod.).

„Úrad poskytuje audit pre malé a stredné podniky. Našou snahou je, aby si malé a stredné podniky lepšie ochránili svoje tovary, služby a inovácie. Ochranu duševného vlastníctva síce často považujú za nákladnú a administratívne náročnú, ale to tak zďaleka nemusí byť, odhliadnuc od faktu, že im to môže zvýšiť hodnotu firmy o 20 až 50 %“ uvádza predseda ÚPV SR Matúš Medvec.

Hlavné výhody pre podnik:

- získanie znalostí z oblasti priemyselného vlastníctva (vynálezy, ochranné známky,

úžitkové vzory, dizajny a ich význam pre podnikanie)

- pochopenie hodnoty a významu priemyselného vlastníctva
- pripravenosť firmy čeliť nekalej súťaži
- zvýšenie základného imania firmy
- objektívne odporúčania (konkrétne výhody „šité na mieru“ pre danú firmu)
- pomoc s registráciou práv duševného vlastníctva

Po dohode s Európskou komisiou môže Úrad priemyselného vlastníctva SR po prediagnostike udeľovať vouchre na právne a patentové služby až do výšky 2 500 eur. Uvedená nová služba je nástrojom, ktorý malým a stredným podnikom pomôže v úspešnejšom presadení sa na trhu.

upv sr ●

Túto stránku sponzoruje

najväčší výrobca stavebných profilov na Slovensku.

Prehľad najdôležitejších legislatívnych úprav počas krízovej situácie a pripomenutie niektorých lehôt

Nariadenie vlády č. 155 Z. z. z 21. apríla 2021, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 v znení neskorších predpisov, **týka sa úprav rodičovského príspevku.**

Nariadenie vlády č. 156 Z. z. z 21. apríla 2021, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 103/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti dotácií v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 176 Z. z. zo 14. mája 2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, **ktorý rozširuje pôsobnosť dotknutých zákonov vykonávať niektoré opatrenia počas mimoriadnej situácie, pričom posilňuje aj niektoré práva vlády a okresných úradov (okresné úrady sú v zriaďovacej pôsobnosti Ministerstva vnútra SR).**

Uznesenia vlády SR k núdzovému stavu

Uznesenie vlády č. 175 Z. z. zo 14. mája 2021 k návrhu na skončenie núdzového stavu vy-

hláseného uznesením vlády SR č. 587 z 30. septembra 2020, **ukončuje núdzový stav uplynutím dňa 14. mája 2021, pričom mimoriadna situácia vyhlásená uznesením vlády SR č. 111 z 11. marca 2020 trvá naďalej aj po ukončení núdzového stavu.**

Pripomenutie niektorých lehôt

Na deň 30.6.2021 sa do kalendára platieb dostali odložené platby sociálnej poisťovni za mesiace marec, máj, jún a júl 2020 a január, február, marec a apríl 2021, v súlade s nariadením vlády č. 131/2020 Z. z.

K tomuto dňu v kalendári pribudla aj položka úhrady štvrtročného preddavku na daň z motorových vozidiel, ktorá bola odložená zákonom číslo 339/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

dokončenie zo strany 3

Dnes predstavujeme: MAĎARSKO

mický, hutnícky, strojársky a automobilový priemysel. Najvýznamnejšími vývoznými komoditami boli elektrické stroje, prístroje a zariadenia, ktoré sa podieľali takmer 16 % na slovenskom vývoze do HU. Nasledovali nerastné palivá, minerálne oleje, produkty ich destilácie, ktoré sa podieľali viac ako 17 % na slovenskom vývoze do HU. Ďalej to boli vozidlá s viac ako 10 % a železo a oceľ s viac ako 7 % na slovenskom vývoze do HU.

Jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje a mechanické zariadenia sa na celkovom slovenskom vývoze do HU podieľali s takmer 7 %.

Z pohľadu dovozu z HU do SR boli v roku 2019 najvýznamnejšou položkou jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje a zariadenia, ktoré sa podieľali s takmer 25 % na dovoze. Ďalej to boli vozidlá iné ako koľajové, ich časti, súčasti a príslušenstvo s 18 % na dovoze. Nasledovali elektrické stroje, prístroje a zariadenia s viac ako 17 % na celkovom dovoze z HU do SR.

Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Dôležitým aspektom pre prienik na maďarský trh je aj propagácia a reklama tovaru. Podľa štatistických údajov dochádza v posledných rokoch k rastu nákladov vynaložených na reklamu. Vo veľkej miere je nutné dbať aj na marketingovú komunikáciu cez internet a reklamu výrobkov a služieb cez internet. Cielená propagácia je na maďarskom trhu nevyhnutná, hlavne pre spotrebný tovar a potravinárske výrobky.

Významným spôsobom vstupu a udržania sa na maďarskom trhu je tiež účasť na prezentovaných akciách ako veľtrhy, trhy, výstavy, workshopy, odborné konferencie, sympóziá

a podobne. Veľmi efektívne možnosti rozšírenia obchodných vzťahov reprezentujú obchodno-výrobné kooperácie, joint venture, vstup kapitálu do slovenských podnikov. Výrobcovia hľadajú možnosti premiestniť výrobu do krajín s nižším mzdovým zatažením, príp. aj s ďalšími komparatívnymi výhodami (nižšie výrobné náklady, lacnejšia energia, lacnejšie domáce vstupy).

Verejné obstarávanie je upravené zákonom č. CXLIII/2015, o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov platí od 1. januára 2017. Zákon o verejnom obstarávaní rozoznáva verejnú súťaž, užšiu súťaž, súťažný dialóg, inovačné partnerstvo a rokovacie konanie bez zverejnenia. Zákon vymedzuje okruh organizácií, ktoré sú povinné postupovať podľa jeho ustanovení. Verejným obstarávaním sa zabezpečujú dodávky tovarov, stavebné investície a služby. Zákon určuje aj spôsob zverejňovania objednávok verejného obstarávania. Verejne obstarávať sú povinné: orgány ústrednej štátnej správy, rozpočtové organizácie, miestne samosprávy, miestne a celoštátne národnostné samosprávy, združenia národnostných samospráv, združenia samospráv pre územný rozvoj. Informácie o uskutočňovaných verejných súťažiach sú zverejnené na internetovej stránke www.kozbeszerzes.hu.

Verejné zákazky sú uverejnené aj na internetových stránkach www.tender-ertesito.hu a www.tenderekhaza.hu.

Dozor nad verejným obstarávaním v zmysle zákona o verejnom obstarávaní vykonáva Rada pre verejné obstarávanie, ktorá pozostáva z devätnástich členov a je priamo podriadená parlamentu. Bližšie na webovej stránke www.kozbeszerzes.hu.

Od 15. apríla 2018 musia verejní obstarávatelia, na ktorých sa vzťahuje zákon o verejnom obstarávaní urobiť svoje obstarávanie prostredníctvom elektronického systému verejného obstarávania (Elektronikus Közbeszerzési Rendszer, „EPPS“). EPPS prevádzkuje štátny podnik NEKSZT Kft. EPPS slúži ako komunikačná platforma medzi verejnými obstarávateľmi a uchádzačmi. S malými výnimkami sa všetky oznámenia - od uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, cez predloženie ponúk až po zadanie zákazky musia uskutočniť prostredníctvom EPPS. EPPS musí zabezpečiť, aby obsah ponúk zostal dôverný až do termínu uzávierky. Každá akcia vykonaná prostredníctvom EPPS je zaznamenaná a zostáva sledovateľná. Prístup k dokumentom majú len osoby s potrebnými oprávneniami. EPPS je kompatibilný so všeobecne dostupnými a podporovanými aplikáciami a formátmi súborov. Európsky dokument o jednotnom obstarávaní je k dispozícii v EPPS.

Použitie EPPS podlieha registrácii pre jednotlivcov aj organizácie (verejní obstarávatelia, hospodárske subjekty a poradcovia). Organizáciu môžu zaregistrovať len osoby s predchádzajúcim prístupom k EPPS.

V EPPS však neexistuje žiadny proces autentifikácie. Oprávnenie jednotlivca na registráciu organizácie nie je overené počas procesu registrácie. EPPS preto akceptuje registráciu organizácie od každého jednotlivca.

Kontakt na Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Budapešti

Stefánia út. 22-24, Budapest XIV. obv. Maďarsko
Tel.: +36 14609010
Email: emb.budapest@mzv.sk

Bratislavská regionálna komora SOPK ponúka podnikateľom v rámci svojich vzdelávacích aktivít tieto konferencie, semináre, workshopy a tréningy:

Vzdelávacie aktivity

2. 6. 2021

Daňová kontrola – ako sa na ňu pripraviť aj bez stresu

- praktické informácie ako postupovať počas daňovej kontroly, prečo je dobré spolupracovať so správcom dane, ako posilniť svoje postavenie a ako sa nenechať odradiť nesprávnymi závermi, ktoré správca dane môže na základe predložených dokladov prijať

Lektori: PeterkaPartners – advokátska kancelária
webinár

Iné aktuálne ponuky

Vystavovanie ATA karnetov – unifikovaný colný dokument pre tranzit a dočasný dovoz tovarov do tretích krajín bez cla

Osvedčovanie o pôvode tovaru – služby pre zjednodušenie vášho zahraničného obchodu

Klub podnikateľov Bratislavskej regionálnej komory a **Klub mladých podnikateľov** – tematické klubové stretnutia členov BRK SOPK

Sledujte nás aj na FACEBOOKU

Bratislavská regionálna komora SOPK:
<https://www.facebook.com/ba.sopk.sk/>

Sledujte nás aj na LinkedIn

Bratislavská regionálna komora SOPK:
<http://bit.ly/linkedinbrksopk>

Viete že...?

...Finančná správa aktualizovala hodnotenie daňových subjektov v rámci Indexu daňovej spoľahlivosti. Novým spoľahlivým subjektom oznámi hodnotenie v najbližších dňoch a budú im prináležať viaceré benefity. Nový index zasiela finančná správa po tom, čo v januári odložila hodnotenie daňových subjektov z dôvodu posunu lehoty na podávanie daňových priznaní, prehľadov, hlásení či zastavenia evidencie nedoplatkov.

Finančná správa hodnotila celkovo viac ako 600 tis. daňových subjektov. V novom prepočte indexu až 336 424 z nich získalo „A“ hodnotenie. Znamená to, že vyše polovica z hodnotených daňových subjektov sa stala spoľahlivými daňovými subjektmi. Všetky spoľahlivé daňové subjekty získavajú automaticky viaceré benefity. Využiť budú môcť napríklad uprednostňovanie miestneho zisťovania pred daňovou kontrolou, vyhovieť žiadosti o povolenie odkladu platenia dane či platenia dane v splátkach a skrátené lehoty pri vydávaní potvrdení ako aj ďalšie. Daňové subjekty pozitívne vnímajú aj zasielanie oznámení o výške a termínoch splatnosti preddavkov na daň z príjmov fyzických osôb a na daň z príjmov právnických osôb.

Index daňovej spoľahlivosti je jedným z nástrojov finančnej správy na posilnenie dobrovoľného plnenia daňových povinností a predstavuje jedno z mnohých proklientskych opatrení. Finančná správa mohla nový index stanoviť na základe prepočtu z aktualizovaných dát daňových subjektov. Informáciu bude finančná správa distribuovať počas najbližších dní. Oznámenia dostanú elektronicky tie subjekty, ktoré majú aktívnu schránku na portáli finančnej správy, ostatným budú zaslané písomne. Daňovým subjektom, ktorým po prepočte zostal index A, nebude finančná správa zasielať žiadne nové oznámenie.

BOJUJEME ZA VÁS

SOPK posúdila v rámci legislatívneho procesu tieto návrhy:

- Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (tlač 519).
- Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.
- Návrh Vyhlášky Ministerstva financií SR z r. 2021, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva financií SR č. 161/2021 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 199/2004 Z.z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Cestovateľský semafor

Od 31. mája platia na Slovensku nové pravidlá pri cestovaní do cudziny a návratu domov. Riadia sa Cestovateľským semaforom, ktorý sa bude aktualizovať každé dva týždne na základe vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva. Krajiny sú rozdelené podľa stupňa rizika nákazy na zelené (väčšina európskych krajín), červené a čierne a hlavným rozdielom je povinnosť a dĺžka karantény po návrate. Podrobnejšie informácie sú zverejnené na stránke <https://korona.gov.sk/cestovanie-do-sr>.

INCOTERMS 2020

Dlho očakávaná publikácia INCOTERMS 2020 je už k dispozícii. Odborná publikácia je určená pre manažérov medzinárodného obchodu, odborníkov z colnej praxe, logistiky a zasielateľstva, bankovníctva, študentov a iných účastníkov, ktorí realizujú alebo sa podieľajú na realizácii obchodných prípadov s tovarom na tuzemskom, ako aj medzinárodnom trhu.

Budúci užívatelia publikácie iste ocenia jej dvojazyčnosť. Pôvodný oficiálny anglický text výkladových pravidiel MOK Incoterms® 2020 a jeho oficiálny slovenský preklad v zrkadlovom usporiadaní pomôže orientácii v spleti odborných výrazov.

Veľmi pohodlný a praktický formát A5 obsahuje 310 strán a v publikácii nájdete odpovede na každý obchodný prípad. Veríme, že nová publikácia pomôže všetkým, ktorých problematika medzinárodného obchodu zaujíma.

Novú bilingválnu publikáciu INCOTERMS 2020 môžete kúpiť priamo v našej regionálnej komore.

Bližšie informácie: Telefón: 02/48291524 – Ing. Branislav Koukal
E-mail: branislav.koukal@sopk.sk

08.06.2021, utorok

- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti (dobrovoľné), poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za samostatne zárobkovo činnú osobu a dobrovoľne poistenú osobu,
- odvod preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie za samostatne zárobkovo činnú osobu,
- preddavok na poistné platiteľa dividend za poistenca, ktorý má príjem z dividend.

15.06.2021, utorok

- odvod sumy na zabezpečenie dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb za predchádzajúci mesiac a oznámenie správcovi dane v súlade s rozhodnutím správcu dane,
- odvod dane z príjmov vyberanej zrážkou za predchádzajúci mesiac, predložiť výkaz o zrazení a odvedení dane a zaplatiť daň.

21.06.2021, pondelok, namiesto 20.06.2021, nedeľa

- registračná povinnosť pre DPH pre zdaniteľnú osobu, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku alebo ak nemá také miesto, ale má bydlisko v tuzemsku alebo sa v tuzemsku obvykle zdržiava, v prípade, ak obrat za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov dosiahol hodnotu 49 790 eur.

25.06.2021, piatok

- povinnosť podať daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty platiteľom dane a v rovnakej lehote zaplatiť daň ak je zdaňovacím obdobím kalendárny mesiac,
- povinnosť podať elektronickými prostriedkami súhrnný výkaz za predchádzajúci mesiac pre platiteľa DPH, ktorý sa zúčastnil na špecifickom cezhraničnom pohybe oslobodeného tovaru alebo v režime call-off stock. Povinnosť podať súhrnný výkaz má aj platiteľ DPH, ktorý dodal službu s miestom dodania v inom členskom štáte osobe identifikovanej pre daň, ktorá je povinná túto daň platiť,
- povinnosť podať súhrnný výkaz za predchádzajúci mesiac pre daňového zástupcu Daňovému úradu Bratislava,
- povinnosť podať daňové priznanie k DPH za predchádzajúci mesiac pre osoby, ktoré nie sú platiteľmi DPH, ak im vznikla povinnosť platiť daň a splatnosť vlastnej daňovej povinnosti,
- povinnosť podať kontrolný výkaz elektronickými prostriedkami za každé zdaňovacie obdobie, za ktoré je povinný podať daňové priznanie,
- povinnosť podať colnému úradu daňové

priznanie k dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac platiteľom dane, ktorý v rámci podnikania opakovanne prijíma alkoholický nápoj v pozastavení dane z iného členského štátu, a v rovnakej lehote zaplatiť daň,

- povinnosť podať daňové priznanie k spotrebnej dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac prevádzkovateľom liehovárníckeho závodu na pestovateľské pálenie ovocia a malým samostatným pivovarom a v rovnakej lehote zaplatiť daň,
- povinnosť pre držiteľa oprávnenia na distribúciu spotrebiteľského balenia liehu v daňovom voľnom obehú oznámiť colnému úradu elektronicky údaje podľa § 54 ods. 15 zákona o spotrebnej dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac,
- povinnosť podať colnému úradu daňové priznanie k dani z tabakových výrobkov za predchádzajúci kalendárny mesiac platiteľom dane, ktorý v rámci podnikania opakovanne prijíma tabakové výrobky v pozastavení dane z iného členského štátu, a v rovnakej lehote zaplatiť daň,
- povinnosť oznámiť colnému úradu množstvo cigariet uvedených do daňového voľného obehú na území SR za predchádzajúci kalendárny mesiac v členení podľa obchodného názvu cigariet, ceny cigariet uvedenej na kontrolnej známke a podľa počtu kusov cigariet v spotrebiteľskom balení cigariet,
- povinnosť pre platiteľa a prevádzkovateľa daňového skladu, oprávneného príjemcu, ktorý opakovanne prijíma minerálny olej v pozastavení dane z iného členského štátu podať colnému úradu daňové priznanie a zaplatiť daň.

30.06.2021, streda

- splatnosť štvrťročného preddavku na daň z motorových vozidiel vo výške 1/3 predpokladanej dane, ak táto presiahne 700 eur a nepresiahne 8 300 eur za zdaňovacie obdobie, ktoré sa začínajú najskôr 1. januára 2020 a končia najneskôr 28. februára 2021,
- splatnosť mesačného preddavku na daň z motorových vozidiel vo výške 1/9 predpokladanej dane, ak táto presiahne 8 300 eur za zdaňovacie obdobie, ktoré sa začínajú najskôr 1. januára 2020 a končia najneskôr 28. februára 2021,
- splatnosť štvrťročného preddavku na daň z príjmov daňovníka, ktorého posledná známa daňová povinnosť presiahla 5 000 eur a nepresiahla 16 600 eur, vo výške 1/4 poslednej známej daňovej povinnosti,
- splatnosť mesačného preddavku na daň z príjmov daňovníka, ktorého daň vypočítaná za predchádzajúce zdaňovacie obdobie presiahla 16 600 eur. Výška preddavku je 1/12 z vypočítanej daňovej povinnosti,

- predložiť miestne príslušnému správcovi dane prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti, ktoré zamestnancom vyplatil, o zamestnaneckej prémii a o daňovom bonuse za predchádzajúci mesiac,
- Splatnosť odvodov sociálnej poisťovni, odložených z dôvodu poklesu tržieb za mesiace marec, máj, jún a júl 2020 a január, február, marec a apríl 2021 v súlade s nariadením vlády č. 131/2020 Z. z.

Do výplatného termínu

- odvod preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie plateného zamestnancom zamestnávateľom,
- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, ktoré odvádza zamestnávateľ.

Do 5 dní po výplatnom termíne

- odvod preddavkov na daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti znížených o úhrn daňového bonusu,
- prevod finančných prostriedkov mesačného prídelu do sociálneho fondu.

08.07.2021, štvrtok

- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti (dobrovoľné), poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za samostatne zárobkovo činnú osobu a dobrovoľne poistenú osobu,
- odvod preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie za samostatne zárobkovo činnú osobu,
- preddavok na poistné platiteľa dividend za poistenca, ktorý má príjem z dividend.

15.07.2021, štvrtok

- odvod sumy na zabezpečenie dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb za predchádzajúci mesiac a oznámenie správcovi dane v súlade s rozhodnutím správcu dane,
- odvod dane z príjmov vyberanej zrážkou za predchádzajúci mesiac, predložiť výkaz o zrazení a odvedení dane a zaplatiť daň.

20.07.2021, utorok

- registračná povinnosť pre DPH pre zdaniteľnú osobu, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku alebo ak nemá také miesto, ale má bydlisko v tuzemsku alebo sa v tuzemsku obvykle zdržiava, v prípade, ak obrat za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov dosiahol hodnotu 49 790 eur. VZ

Chcete zvýšiť svoju šancu na trhu? Využite príležitosť
a oslovte tak cielene svojich potenciálnych zákazníkov

*Každé číslo Prešporského
podnikateľa sa venuje
niektorej zo zaujímavých
oblastí podnikania.*

*informujte sa na:
mzervan@googlemail.com
tel.: 0905 436 937*

www.basopk.sk

Pri objednávke inzercie alebo PR článku
na stránkach nášho časopisu dostanete

polovicu zadarmo

platí pre členov SOPK

PREŠPORSKÝ
podnikateľ